

348 - وَعَنْ أَبِي عِيسَى الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ حَرَمَ عَلَيْكُمْ: عُقُوقَ الْأُمَّهَاتِ، وَمَنْعًا وَهَاتِ، وَوَادَ الْبَنَاتِ، كَمْرَةً لَكُمْ: قِيلَ وَقَالَ، كَثْرَةُ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةُ الْمَالِ». مُتَّقِقٌ عَلَيْهِ. [خ 593، م 12/5975] في الأقضية، باب النهي عن كثرة المسائل].

قوله: «مَنْعًا» معناه: منع ما وجَبَ عَلَيْهِ، و«هَاتِ»: طَلَبُ مَا لَيْسَ لَهُ، و«وَادَ الْبَنَاتِ»: دَفْنُهُنَّ فِي الْحَيَاةِ، و«قِيلَ وَقَالَ» معناه: الْحَدِيثُ يُكْلِلُ مَا يَسْمَعُ، فَيَقُولُ: قِيلَ كَذَّا، وَقَالَ فُلَانُ كَذَّا؛ مِمَّا لَا يَعْلَمُ صَحَّتْهُ، وَلَا يَظْنُهَا، كَفَى بِالْمُرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ. و«إِضَاعَةُ الْمَالِ»: تَبْذِيرُهُ وَصَرْفُهُ فِي عَيْرِ الْوُجُوهِ الْمَأْدُونِ فِيهَا مِنْ مَقَاصِدِ الْآخِرَةِ وَالدُّنْيَا، وَتَرْكُ حِفْظِهِ مَعَ إِمْكَانِ الْحِفْظِ و«كَثْرَةُ السُّؤَالِ»: الإِلْخَافُ فِيمَا لَا حَاجَةَ إِلَيْهِ.

وفي الباب أحاديث سبقت في الباب قبله؛ كحديث: «وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكِ» [برقم 322] وحديث: «مَنْ قَطَعَنِي قَطَعَهُ اللَّهُ». [برقم 330]

348. Абу Исо Муғирия ибн Шуъба розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Набий соллаллоху алайхи васаллам: «Албатта Аллоҳ таоло сизларга оналарга оқ бўлишни, (ҳақни) бермасликни ва (ҳаққи бўлмаган нарсани) талаб қилишни, қиз болаларни тириклайин қўмишни, қийлу

қолни*, кўп савол бермоқни ҳамда молни ноўрин жойларга сарф қилмоқни ҳаром қилди», дедилар.

Муттафақун алайҳ.

Шарҳ: Турли икир-чикир, «деди-деди», беҳуда гап-сўзлар «қийлу қол» дейилади. Мусулмонлар хусусан масжидларда, илм мажлисларида ва бошқа ўринларда қийлу қол қилишдан қайтариленган.

Ушбу ҳадиси шарифда мусулмон киши қилиши мумкин бўлмаган қўйидаги ишлар ҳақида сўз бормоқда:

1. «Онага оқ бўлиш».

Бу иш гуноҳи кабира экани ҳаммага маълум.

2. «Қизларни тириклайн кўмиш».

Жоҳилият вақтида очлик ва ордан қўрқиб ёш қизларни тириклайн кўмиб юбориш одати бор эди. Бу иш қанчалик оғир гуноҳ экани ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади.

3. «(Ҳақни) бермасликни».

Бунга қарзни бермай кетиш ҳам киради. Қарз олиб бермай кетган, биронинг ҳақини бошқа ботил йўллар билан ейишдан ҳам оғирдир. Чунки бу ишда биронинг молини ноҳақдан ейиш билан бирга, ўзига яхшилик қилган инсонга ёмонлик қилиш, нонкўрлик, инсофизлик ҳам бордир.

4. «(Ҳаққи бўлмаган нарсани) талаб қилишни», дейишни».

Яъни, ҳаром йўллар билан бер-бер, деб мол тўплаш ҳам Аллоҳ таоло мусулмонларга ҳаром қилган ишлардандир.

5. «Қийлу қол».

Яъни, деди-деди, деб беҳуда гапни кўпайтириш.

6. «Кўп савол».

Олимлардан бўлган-бўлмаган нарсаларни кўп сўраш ҳам ёмон нарса.

7. «Молни зое қилиш».

Ҳар қандай йўл билан бўлса ҳам молни зое қилиш мусулмончиликка тўғри келмайди. Жумладан, қарзга олиб туриб, биронинг молини зое қилиш ҳам

шунга киради.

Манба: hadis.islom.uz

